

Christiane Gammeltoft-Hansens prædiken ved Johannes Møllehaves bisættelse

Taler

Christiane Gammeltoft-
Hansen
Sognepræst

Dato

15. maj 2021

Sted

Lindevang Kirke,
Frederiksberg

Omstændigheder

Johannes Møllehave døde mandag d. 10 maj efter længere tids sygdom. Han blev 84 år.

Prædikentekster

Johannesevangeliet kapitel 1, vers 1-14
Johannesevangeliet kapitel, 3 vers 15
Markusevangeliet kapitel 16, vers 1-8

Det værste, der kan ske, sagde Johannes, er, at vi ikke kan fortælle. Fortælle om de mennesker, der har og har haft betydning i vores liv, og om hvordan det er fat. – At vi ind imellem har det svært, ind imellem er kede af det. Men at livet også er godt.

Det værste kom aldrig til at ske. Johannes forbandt sig talende til sin verden. Han fortalte om mennesker, han havde mødt, ting, der var sket, fortalte om stort og småt imellem hinanden. Han legede med sproget, ledte efter en kerne i det og gengav ordret det, der var af særlig betydning. Hans ord var hans egne, men det var også ord, han fik og bar med sig videre til os andre. Han hentede dem hos H.C. Andersen, Shakespeare og Kierkegaard, hos Storm P, Inger Christensen og Halfdan Rasmussen. Han hentede dem hos alle, som han oplevede var talerør for større kræfter.

"I begyndelsen var Ordet" og "Ordet blev kød og tog bolig iblandt os". Sådan lyder det i prologen til Johannesevangeliet. En prolog om Gud, der bliver menneske, om livets iboende mulighed og det, at ord og virkelighed hører sammen.

Ordene er ikke bare syntaks og formel beskrivelse. Ordene er levende og gør levende. Virkeligheden er der, men hvis det skal blive til vores virkelighed, må vi have et sprog for den. Vi må have ord som aftenrøde, elskede og lysets engel.

Med ord slog Johannes hul ind til vores liv. Og han citerede både det, der var grumt og barskt, og det smukkeste der findes – for livet må tilgås i sin helhed.

Ind imellem blev det helt koncentreret, så lød ordene som om de stod mejslet i sten og ikke var til at flytte. "Gud er kærlighed", står der således hugget på Herdis' gravsten og nu også på hans egen.

Paradoksalt nok var han af en teologisk generation, hvor der blev set skævt til sådant et udsagn, for var det ikke at gøre Gud for venlig. Men Johannes bankede bare desto hårdere med stokken i jorden og gentog: Gud er kærlighed. Tættere på det egentlige kan vi ikke komme. Det er ikke venlighed, det er alvor. Det er nåde og ansvar under ét. Som du selv er elsket, er dit medmenneske det også. Det må afspejle sig i vores liv med hinanden.

For Johannes var det en selvfølge at tro. Troen var som at trække vejret. Dette er ikke et liv, hvis ikke det bliver levet under en større himmel. Hvordan skal vi være mennesker, hvis ikke der er tillid til? Hvordan skal vi kunne gå til hver ny dag, hvis ikke håbet går med os ind i den? spurgte han retorisk og takkede for troens gave. Mon ikke mange tavst har sagt, "må vi tro med", når de hørte ham tale. At han bar mange et stykke på vej, der gerne ville, men ikke havde den samme selvfølge i forhold til troen.

Johannes var levende optaget af mennesker, men mest af de nærmeste, vennerne og familien. – De nærmeste som han ikke kun talte blandt de levende, men også blandt de døde.

Hver eneste dag tænkte han på Herdis og kunne vågne op ved, at han syntes, han hørte hendes stemme. Herdis og han var gift i 43 år. Alle årene derefter savnede han hende.

Huset i Virum var et kaotisk sted. Johannes havde ikke andet at sige til det, end at "den dag der ikke er rod mere, er vi alle døde". Der var ingen nøgle til hoveddøren, enhver kunne gå ind. Det var et sted for alle. Fandt en lidt skummel type vej indenfor, gemte Herdis bare køkkenknivene.

Johannes stod op kl. 5 om morgenen og satte sig til at læse og skrive. Det lød som en maskingeværssalve, når han skrev på sin skrivemaskine, hvor alle

bogstaverne var slidt af. "Hvad gør du, hvis du går i stå i skrivningen?", blev han engang spurgt. "Så skriver jeg bare videre", svarede han som det naturligeste i verden. Herdis' anslag var mere tøvende. Hendes ord kom mere forsigtigt, søgende til verden. Johannes derimod, han bankede dem hurtigt rytmisk ned på papiret.

Disciplinering var der ikke noget af. Dette var et sted, man måtte det hele. Eller: ét forbud tænkte Johannes, det sikkert var sundt for børn at have. Det blev til, at I ikke måtte læse Anders And blade.

Det var et hus, hvor børn fik ros og larmen steg med dagen. "Hvad med jalousi" spurgte en nysgerrig, der gerne ville høre lidt om det åbne ægteskab. "Jalousi, er det ikke en tango?", svarede Herdis og lukkede for den videre snagen.

Johannes oplevede alle følelser i sit liv, glæde, sorg, lykke, depression. Men han oplevede aldrig at livet var meningsløst. Meningen var der hele tiden, lige til at række ud efter – en barnehånd han kunne holde i sin, en bog han kunne fordybe sig i, en livfuld samtale, et forløsende grin. Meningen var der, i de mennesker han havde i sit liv, dem han elskede. Han klædte sit hjerte i festdragt, når han så jer. Sagde I var meget elskede. Hans lykke var, at I også var glade for ham. Og når stemmen blev lidt for snøvlet eller lidt for hektisk, var lykken, at en lille barnestemme stilfærdigt kærligt sagde til ham: "Ja, ja morfar, det taler vi om i morgen".

"Kast dit brød på vandet, du finder det igen efter lang tid", står der i Prædikerens Bog. Det var Johannes' yndlings bibelsted, hvis betydning er, at det vi giver, får vi tilbage. Hvornår og på hvilken måde ved vi ikke, men det kommer tilbage. Og så slog Johannes ellers generøst ud med armene: "Må jeg ikke byde på frokost på d'Angleterre", "vil du med i teatret", "der er noget, jeg gerne vil tale med dig om, noget jeg gerne vil dele". Han gav gerne det hele væk, hvis han da ellers ikke havde forlagt det et sted, han ikke længere kunne erindre.

Ind imellem kan det ske, at det vi giver, ender med at gøre ondt på den anden. "Vi kan ikke have med hinanden at gøre uden at pådrage os skyld", sagde Johannes, og vidste at det også gjaldt ham selv. Det, der er ment i en god hensigt, selv det, kan nogle gange få ulykkelige følger. Skylden er noget, vi lever med, og Johannes tog dette på sig.

Der var tidspunkter i hans liv, hvor han ikke var sig selv mægtig og tidspunkter, hvor mørket tog over. Et par karantæner blev det også til. Han havde så meget på det ellers hårdt prøvede hjerte. Men ind imellem kunne han blive frygteligt støjende, når han ville meddele os det.

Men trods skyld og mørke var hans svar på livet taknemmelighed. Han levede under Guds ansigt og i Guds tilgivelse. Der var en grundglæde ved at være til, en grundglæde over hver ny dags mulighed.

Det sorte dyb lærte han at kende som en realitet, men der var også en opstigning fra det.

"De stiger op, planetens sommerfugle i Brajčínodalens middagshede luft."

Sådan skriver Inger Christensen om opstigningen i sin sonetkrans "Sommerfugledalen". Digte Johannes reciterede, som var det ord hentet ud af hans eget.

Johannes hørte evangeliske efterklange overalt. For ham var der ikke langt fra forsamlingshus til kirke, fra salme til vise, fra børnefortælling til filosofisk værk, fra dybsindig eftertanke til bogstavrim. I det alt sammen pegede han på, at vi bor i Åndens rige.

Han ville nødig huskes som den, der ikke kunne huske. Det kom så heller ikke til at ske. Og selv har han gjort det nemt for os at huske ham. Hvordan skulle vi kunne glemme denne særegne mand? Lyslevende har vi ham i erindring, når vi synger hans sange og salmer og læser hans ord. Ligesom vi har ham med os oppe bag øjnene. Her træder han frem med bowlerhatten, stokken, den viltre gestik, med stemmens klang, den melodiske frasering, den pludselige acceleration, det store crescendo hen imod hans sætningers højdepunkter.

I begyndelsen var Ordet, og Ordet blev kød og blod. Sådan ankom Kærligheden til verden. Som kød og blod fik Kærligheden skikkelse, kom os i møde med barmhjertighed og forbandt sig med os, som en kærlighed vi kan give videre til hinanden. Kærligheden elskede indtil døden på et kors, og verden den blev stille. Men på tredje dag stod solen op, og levende går Kristus os i møde.

Det begynder godt, og det ender godt, det er den ramme, inden for hvilken vi

lever det liv, vi har fået givet.

Johannes døde en mandag morgen, mens solen bragede ind ad vinduerne. I dag siger vi farvel. Vi gør det i tillid til, at det der for os er en afsked, for ham er en ankomst.

Det levende ligger forude.

Amen.

Kilde

Kristeligt Dagblad

Kildetype

Dokumentation på online medie

Tags

Mindetale, Prædiken

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/christiane-gammeltoft-hansens-praediken-ved-johannes-mollehaves-bisaettelse>